

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: Cyngor

Dyddiad y cyfarfod: 20 Ebrill 2023

Teitl: Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2022-23 a Chod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24

Pwrpas yr adroddiad: Cymeradwyo Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2022-23 a Chod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24

Er Penderfyniad

Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet: Y Cynghorydd Matthew Vaux, Aelod Cabinet dros Bartneriaethau, Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd

Cefndir:

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gynnal adolygiad o effeithiolrwydd eu fframwaith llywodraethu o leiaf bob blwyddyn, gan gynnwys eu systemau rheoli mewnol. Rhaid cofnodi'r adolygiad hwn mewn Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'i gyhoeddi fel rhan o Gyfrifon Blynyddol y Cyngor. Mae'r Pwyllgor Archwilio yn gyfrifol am fonitro'r trefniadau llywodraethu ar ran y Cyngor.

Rhaid paratoi'r Datganiad yn unol ag arferion priodol, gan gynnwys y rhai a nodir yn un o fframweithiau Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a Ffederasiwn Rhyngwladol y Cyfrifyddion (IFAC) sef *'Delivering Good Governance in Local Government'* (2016). Mae'r Fframwaith, a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2016, wedi'i seilio ar Fframwaith Rhyngwladol CIPFA/IFAC sef yr *International Framework: Good Governance in the Public Sector*.

Mae fframwaith CIPFA/SOLACE *'Delivering Good Governance in Local Government'* (2016) yn nodi saith egwyddor o lywodraethu a fydd yn galluogi sefydliadau, partneriaethau'r sector cyhoeddus ac awdurdodau cyfunol i gyflawni eu deilliannau wrth weithio er budd y cyhoedd. Cefnogir yr egwyddorion ymhellach gan egwyddorion craidd o ran ymddygiad sy'n dangos yr hyn y dylai llywodraethu da fod o safbwynt ymarferol. Yr egwyddorion hyn yw'r sail ar gyfer Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol y Cyngor ac fe'u hystyrir yn nogfen y Fframwaith Llywodraethu.

Dogfen Fframwaith Llywodraethu 2022-23

Cynhaliwyd gweithdy ar 28 Tachwedd 2022 ar gyfer Swyddogion perthnasol ac Aelodau'r Pwyllgor i ystyried y cynnydd a wnaed ar y camau a nodwyd yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2021-2022. Yn ystod y gweithdy hwn cafodd y ddogfen Fframwaith Llywodraethu ei hadolygu i ystyried unrhyw dystiolaeth ddiweddar y

gellid ei chynnwys yn y ddogfen ac i gnoi cil dros y camau gweithredu a nodwyd yn flaenorol.

Lluniwyd Dogfen Fframwaith Llywodraethu 2022-23 (**Atodiad 1**) yn sgil y gweithdy hwn a chyfraniadau gan amrywiol swyddogion cyfrifol a nodir yn y ddogfen.

Mae gwaith sgorio'r adolygiad terfynol - a wnaed yn ystod y gweithdy - wedi'i gynnwys (**gweler Atodiad 1**). I grynhoi, cafodd cyfanswm o 94 o ymddygiadau eu hadolygu. Mae cyfanswm o 90 o ymddygiadau bellach yn cael sgôr o 9/10 ac mae pedwar yn cael sgôr o 7/8.

Cyflwynwyd y Ddogfen Fframwaith Llywodraethu i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar [17 Ionawr 2023](#). Cyflwynwyd fersiwn ddiwygiedig o'r ddogfen hon i'r pwyllgor ar [9 Mawrth 2023](#).

Y Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft ar gyfer 2022-23 (**Atodiad 2**) wedi'i baratoi yn unol â'r fframwaith. Mae'n cynnwys y canlynol:

- Cydnabyddiaeth o'r cyfrifoldeb dros sicrhau llywodraethu da
- Cyfeiriad at yr asesiad
- Barn ar lefel y sicrwydd y gall y trefniadau llywodraethu ei ddarparu
- Adroddiad cynnydd ynghylch sut y mae'r problemau a nodwyd y llynedd wedi'u datrys
- Cynllun gweithredu a gytunwyd yn ei gylch ar gyfer ymdrin â materion llywodraethu yn ystod y flwyddyn nesaf
- Casgliad.

Yng nghyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu ar [9 Mawrth 2023](#) cytunodd yr Aelodau i argymhell bod y Cyngor yn cymeradwyo Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2022-23 yn amodol ar sicrhau bod y frawddeg yn y casgliad sy'n nodi bod "yr adolygiad wedi cadarnhau bod trefniadau llywodraethu'r Cyngor yn effeithiol ac yn addas at y diben" hefyd yn cael ei chynnwys yn y crynodeb gweithredol ar ddechrau'r ddogfen. Mae'r newid hwn wedi'i wneud ac mae wedi'i gynnwys yn y Datganiad Llywodraethu Drafft 2022-23 sydd i'w weld yn **Atodiad 2**.

Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24

Cafodd Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2022-23 ei adolygu a'i newid i greu Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol drafft 2023-24 (**Atodiad 3**). Mae'r Cod wedi cael ei ddiweddarau i egluro'n fwy sut mae'r saith egwyddor ar gyfer llywodraethu da, a nodir gan CIPFA/SOLACE yn '*Delivering Good Governance in Local Government*' (argraffiad 2016), yn cael eu cynnwys gan y Cyngor yn ei God Llywodraethu Corfforaethol Lleol ei hun. Mae'r tabl sy'n nodi'r Cod a'r camau a gymerwyd i gwrdd â'r gofynion wedi'i ddiwygio hefyd i'w gwneud hi'n haws i'w ddarllen.

Gwnaeth y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio argymhell yn ei gyfarfod ar [17 Ionawr 2023](#) y dylai'r Cyngor gymeradwyo Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24 (**Atodiad 3**).

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	<p>Oes Aseiad Effaith Integredig Nac oes wedi ei gwblhau? Os nac oes, esboniwch pam?</p> <p>Crynodeb: Nid yw'r adroddiad hwn yn ymwneud â newid mewn polisi neu strategaeth</p> <p>Hirdymor:</p> <p>Cydweithio:</p> <p>Cynnwys:</p> <p>Atal:</p> <p>Integreiddio:</p>
Argymhellion:	<p>Bod y Cyngor yn penderfynu gwneud y canlynol:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nodi cynnwys Dogfen Fframwaith Llywodraethu 2022-23 (Atodiad 1) 2. Cymeradwyo Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2022-23 (Atodiad 2) 3. Cymeradwyo Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24 (Atodiad 3)
Rhesymau dros y penderfyniad:	<p>Er mwyn symud ymlaen i gyhoeddi Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022-23 yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.</p>
Trosolwg a Chraffu:	<p>Cyfarfodydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 17/1/2023 a 9/3/2023</p>
Fframwaith Polisi:	<p>Ddim yn berthnasol</p>
Amcanion Llesiant Corfforaethol:	<p>Mae Llywodraethu Corfforaethol effeithiol yn sicrhau bod y Cyngor yn gallu cyflawni'r holl Amcanion Llesiant Corfforaethol:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hybu'r Economi, Cefnogi Busnesau a Galluogi Cyflogaeth 2. Creu Cymunedau Gofalgar ac Iach 3. Darparu'r Dechrau Gorau Mewn Bywyd a Galluogi Pobl o Bob Oed i Ddysgu 4. Creu Cymunedau Cynaliadwy a Gwyrdd sydd wedi'u Cysylltu'n Dda â'i Gilydd
Y goblygiadau o ran cyllid a chaffael:	<p>Os na fydd y dogfennau hyn yn cael eu cymeradwyo, ni fyddwn yn cydymffurfio â'r gofynion rheoleiddio.</p>
Y goblygiadau cyfreithiol:	<p>Os na fydd y dogfennau hyn yn cael eu cymeradwyo, ni fyddwn yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth/rheoliadau.</p>
Y goblygiadau o ran staff:	<p>Dim</p>
Y goblygiadau o ran Eiddo / Asedau:	<p>Dim</p>

Risgiau:	Dim
Pwerau Statudol:	Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014
Papurau Cefndir:	Yr adroddiad a aeth gerbron y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 17/1/2023: https://council.ceredigion.gov.uk/documents/s4372/Item%2011%20REVISED%20combined%20s.pdf?LLL=0 Agenda/Cofnodion: https://council.ceredigion.gov.uk/ieListDocuments.aspx?CId=147&MId=391&Ver=4&LLL=0 Yr adroddiad a aeth gerbron y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 9/3/2023: https://council.ceredigion.gov.uk/documents/s4628/Item%2012%20Governance%20Framework%20combined%20s.pdf?LLL=0 Agenda/Cofnodion: https://council.ceredigion.gov.uk/ieListDocuments.aspx?CId=147&MId=329&Ver=4&LLL=0
Atodiadau:	Atodiad 1 – Dogfen Fframwaith Llywodraethu 2022-23 Atodiad 2 – Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2022-23 Atodiad 3 - Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Elin Prysor, Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Cyfreithiol a Llywodraethu (a'r Swyddog Monitro)
Swyddog Adrodd:	Harry Dimmack, Swyddog Llywodraethu
Dyddiad:	30/03/2023